

М'ЯКІ ТА ЖОРСТКІ ТРИГЕРИ ПРЕСУПОЗИЦІЇ У ТВОРІ ЖАХІВ «HERBERT WEST – REANIMATOR»

Колосова Ганна Андріївна,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри англійської мови
гуманітарного спрямування № 3
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»
plakyda@ukr.net
orcid.org/0000-0003-4224-0371

Народовська Ольга Миколаївна,
викладач кафедри англійської мови
гуманітарного спрямування № 3
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»
kpitcherenglish@gmail.com
orcid.org/0000-0002-9869-1764

Дана робота розглядає таке явище, як «пресупозиція», на основі твору жахів Говарда Філіпса Лавкрафта «*Herbert West – Reanimator*» та дає ряд диференційних понять, що допоможуть відокремити значення «м'яких» та «жорстких» тригерів пресупозиції. Загальне уявлення пресупозиції як такої дає читачеві будь-якого художнього твору можливість отримати додатковий об'єм даних як частину інформаційного пласту, який або не потребує додаткових роз'яснень в цілому, або ж є загальноприйнятими соціокультурним чи шаблонно-аксіомним поняттям, що анігелює потребу в уточненнях як таку.

Метою роботи є демонстрація принципово відмінних понять «м'якої» та «жорсткої» пресупозиції у ключі трьох основних класів та рівня акомодатії реципієнта до кожної із структур. Результат диференціації було отримано методом вичленення текстових структур із загального пласту твору, як комбінацію семантичного та прагматичного розуміння вислову та демонстрації значимості кожного з елементів в цілому й виокремлення більш значущої складової частини в кожному прикладі. За основу було взято праці наукових діячів, що вже досліджували подібне явище на прикладі інших інтертекстуальних формацій та висловили свою думку із приводу значимості розглянутих аспектів та суттєвості різниці між такими. Зокрема, не лише принципову різницю між «м'якими» та «жорсткими» тригерами, а й ігнорування різниці між ними на рівні призупинення функціонування вказаного значення в контексті формації до якого вбудовано певну структуру.

Результати. У роботі розкрито ряд проблем, що перешкоджають проведенню чіткого розмежування між тригерами, які вказують на пресупозицію. Серед них широка функціональність лексичних одиниць у межах контекстно-значимого інформаційного посилу та різноманіття перекладу в адаптації до розуміння іншомовних реципієнтів. Таким чином, розглядається явище непослідовності поведінки тригерів, що значною мірою перешкоджає безпомилковій ідентифікації пресупозиції. Зрештою це призводить до підкреслення актуальності питання формування єдиного поняття пресупозиції та створення систематичної емпіричної міжлінгвістичної теорії методів перевірки пресупозицій.

Висновки. Робота демонструє приклади м'якого прийняття альтернативних конструкцій як логічного наслідку контекстного впливу певних структур на загальну картину описану у творі. Розглядаються умови, які не впливають на цілісне функціонування окремих конструкцій у тексті, проявляючи пряму залежність від контексту. Всі ці конструкції є невід'ємною частиною формування загальної картини сприйнятої реципієнтом (слухачем чи читачем), а це підкреслює факт залежності контекстного навантаження кожного окремого тригера від засобів їх реалізації й функціонування не лише в рамках тексту, а й жанру твору.

Ключові слова: пресупозиція, м'який тригер, жорсткий тригер, акомодатія, семантичні моделі, прагматичні моделі.

SOFT AND HARD TRIGGERS OF PRESUPPOSITION IN THE HORROR STORY
“HERBERT WEST – REANIMATOR”

Kolosova Hanna Andriivna,
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of the English Language
of Humanities Orientation № 3
National Technical University of Ukraine
“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”
plakyda@ukr.net
orcid.org/0000-0003-4224-0371

Narodovska Olha Mukolaivna,
Lecturer at the Department of the English Language
of Humanities Orientation № 3
National Technical University of Ukraine
“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”
kpiteacherenglish@gmail.com
orcid.org/0000-0002-9869-1764

This paper examines the phenomenon of “presupposition” based on Howard Phillips Lovecraft’s horror story “Herbert West – Reanimator” and provides several different concepts that will help to separate the meanings of “soft” and “hard” triggers of presupposition. The general idea of the presupposition, as such, allows the reader of any work of art to obtain additional data as part of the information layer, which either does not require further explanation in general or is a common socio-cultural or template-axiom concept that annihilates the need for clarification as such.

The work aims to demonstrate the fundamentally different concepts of *soft* and *hard* presupposition in the key of the three main classes and the level of accommodation of the recipient to each of the structures. The result of differentiation was obtained by isolating textual structures from the general layer of the work, as a combination of semantic and pragmatic understanding of the expression and demonstration of the importance of each element as a whole and highlighting a more significant component in each example. The work of scientists who have already studied a similar phenomenon on the example of other intertextual formations and expressed their opinion on the significance of the considered aspects and the significance of the difference between them was taken as a basis. In particular, not only the fundamental difference between *soft* and *hard* triggers but also ignoring the difference between them at the level of suspension of the specified value in the context of the formation to which a certain structure is embedded.

Results. The paper reveals several problems that prevent a clear distinction between triggers that indicate presupposition. Among them are the wide functionality of lexical units within the context-meaningful information message and the diversity of translation in the adaptation to the understanding of foreign recipients. Thus, the phenomenon of the inconsistency of trigger behavior is considered, which significantly prevents the error-free identification of the presupposition. Ultimately, this leads to emphasizing the urgency of the formation of a single concept of presupposition and the creation of a systematic empirical interlinguistic theory of methods for verifying presuppositions.

Conclusions. As a result, the work demonstrates examples of soft acceptance of alternative constructions as a logical consequence of the contextual influence of certain structures on the overall picture described in the work. Conditions are considered that do not affect the integral functioning of individual structures in the text, showing a direct dependence on the context. All these constructions are an integral part of the formation of the overall picture perceived by the recipient (listener or reader), and this emphasizes the fact that the contextual load of each trigger depends on the means of their implementation and functioning not only within the text but also the genre.

Key words: presupposition, soft trigger, hard trigger, accommodation, semantic models, pragmatic models.

1. Вступ

У нашому дослідженні мова піде про пресупозицію, явище, при якому мовці ідентифікують інформацію як само собою зрозумілу, а не як частину основного пропозиційного змісту мовного акту. На інтуїтивному рівні пресупозиція є певним припущенням, якого достатньо для розуміння значення речення. **Актуальність** нашої роботи полягає у детальному розгляді великого класу виразів та конструкцій, що містять пресупозиції (або припущення) та які називаються «тригерами пресупозиції». **Об’єктом** слугують «м’які» та «жорсткі» тригери пресупозиції, які виконують ряд функцій у розповіді в жанрі жахів Говарда Філіпса Лавкрафта «*Herbert West – Reanimator*».

Існує багато моделей пресупозиції, що були досліджені за останні 50 років та розділені на три класи: семантичні моделі Фреге-Стросона, прагматичні моделі (наприклад, запропоновані Сталнакером), та динамічні моделі. Найактуальнішими питаннями пресупозиції залишаються акомодация, що виникає тоді, коли рівень знань слухача або читача пристосовується до пресупозиції мовця або автора; відміна пресупозиції, яка виникає коли вважається, що припущення хибне; взаємодія між пресупозиціями та їх зв’язки; функціонування тригерів та їх пресупозицій (Stanford Encyclopedia of Philosophy, 2020). Саме останнє питання є **предметом** нашого дослідження.

Беручи до уваги останні дослідження з теорії пресупозиції, наприклад, в роботі Валіфа Мустафи, коротко розглядаються всі тлумачення даного поняття лінгвістами починаючи з 70х років, такі як семантичне, прагматичне, семантико-прагматичне та синтаксичне. Він стверджує, що поняття пресупозиції є багатоманітним та розглядається у великій кількості джерел. А це, у свою чергу, свідчить про те, що за рівних умов пресупозиція комбінує

в собі як семантичне, так і прагматичне розуміння. Проте прагматична сторона такої комбінації є більш важливою ніж семантична. Однак провести чітку межу між двома сторонами наразі неможливо, а тому це питання потребує подальших досліджень (Oualif, 2017: 46–59).

2. Амбівалентність понять «м'який» та «жорсткий» тригер пресупозиції

В останні роки з'явилася точка зору, яка намагається пояснити, чому певні тригери призводять до пресупозиції лише в деяких випадках. Замість того, щоб припускати, що є варіанти тригерування, деякі лінгвісти інтерпретують таку ситуацію як результат варіації властивості відміни серед тригерів. Дослідниця Доріт Абуш (Abusch, 2002, 2010) розмежує «м'які» тригери, які є слабкими та залежними від контексту, та «жорсткі» тригери, стійкі до скасування або відміни. Розглянемо такі приклади:

(1) *I do not know whether Tom participated in competition on Wednesday. But if he won it, that would be very good news to his parents.*

(2) *I do not know who brought additional painting stuff to the creative club. But if it is Tom who did it, we should be grateful to him.*

Абуш класифікує дієслово *win* в (1) як м'який тригер, оскільки припущення, що Том брав участь у змаганні, контекстуально недоступне, тоді як розщеплене речення у (2) вважається жорстким тригером, оскільки його неможливо відмінити мовцем через висловлення незнання ситуації.

Розрізнення м'яких / жорстких тригерів свідчить про те, що ступінь відміни є внутрішньою властивістю самих тригерів, і ті, хто підтримують цю теорію, повинні мотивувати, чому саме так. Для Абуш жорстка пресупозиція є виключно семантичною, тоді як м'яка пресупозиція виникає із альтернативних конструкцій, породжених у контексті. Дослідник Ромолі (Romoli, 2011) стверджує, що пресупозиція від м'яких тригерів – це зовсім не пресупозиція, а скоріше логічний наслідок або скалярна імплікатура.

На противагу цьому Абусан М. вважає, що різниця між м'яким та жорстким тригерами виникає внаслідок взаємодії обох типів із контекстом, наприклад, враховуючи їх чутливість до сутності повідомлення. Пресупозиції м'яких тригерів виникають із способу, яким наша увага структурує інформаційний зміст речення. На деякі аспекти переданої інформації ми звертаємо увагу за замовчуванням, навіть за відсутності контекстної інформації. З іншого боку, контекстуальні підказки або цілі повідомлення можуть перенаправити увагу на ті типи інформації, на які ми не звертали б уваги за замовчуванням. У будь-якому випадку, все, на що ми не звертаємо уваги, будь то за замовчуванням або в контексті, є тим, що в результаті передбачається (Abusan, 2012: 501).

Незважаючи на аргументи щодо різниці між м'якими та жорсткими тригерами, емпіричні дослідження оскаржують думку про те, що тригери відрізняються за своїми загальноприйнятими властивостями. Жак Жає (Jayez et al, 2014) виявляє, що відмінності проєкції між різними тригерами залежать більше від контексту, ніж від класифікації самого тригера. Шварц (Schwarz, 2014) порівнює час обробки даних твердих і м'яких тригерів і виявляє, що між ними немає різниці.

Один із способів описати різницю між тригерами є наступним: м'який тригер пресупозиції може бути умовним, або «призупинити» функціонування свого значення, коли він вбудований у контекст, тоді як жорсткий тригер не може бути умовним (Romoli, 2011: 240).

3. Класифікація тригерів на прикладі твору в жанрі жахів

Зважаючи на величезну кількість потенційно можливих тригерів пресупозиції, більшість дослідників цієї теми визначають існування типових груп тригерів. Проте, ми спробуємо їх розділити на «м'які» та «жорсткі» на прикладах з твору «*Herbert West – Reanimator*»:

1. Прислівник *again*: «*What he wanted were bodies from which vitality had only just departed; bodies with every cell intact and capable of receiving again the impulse toward that mode of motion called life.*» (Lovecraft, 1922: 11). Якщо *again* пропустити, пресупозиція про те, що тіло може отримати новий імпульс, не зникне, адже контекст залишиться незмінним. Тобто, *again* є м'яким тригером оскільки впливу на пресупозицію ситуації в цьому реченні воно не має.

2. Такі аспектні дієслова, як наприклад, *quit* або *stop* (Simons, 2001; Abusch, 2002) в значенні «припинити щось робити», коли очевидним стає те, що об'єктом є саме дія, яку припинили виконувати: «*West was experimenting madly to find something which would start man's vital motions anew after they had been stopped by the thing we call death, but had encountered the most ghastly obstacles.*» (Lovecraft, 1922: 8). Призупинивши функціонування такого тригеру у контексті даного речення, пресупозиція зберігається. Адже, зміст речення не зміниться якщо залишити лише «*...man's vital motions after the thing we call death...*» замість «*man's vital motions anew after they had been stopped by the thing we call death.*». А отже, такий тригер є м'яким.

У тому ж самому реченні дієслово *start* у значенні «починати щось робити» має протилежну пресупозицію: «*West was experimenting madly to find something which would start man's vital motions anew...*». Проте навіть зважаючи на певну семантичну подібність дієслів *start* та *stop*, перше не може призупинити функціонування свого значення в реченні на відміну від другого. А отже, *start* у даному випадку є жорстким тригером.

3. Фактичні предикати, такі як *know*, *aware*, *unaware* та інші вказують на те, що суб'єкт передбачає, що він каже правду, а отже, такий тригер є жорстким, бо він формує припущення, що є контекстуально доступним: «*I had known that he was working on a new and highly unusual embalming compound, and was not surprised that it had turned out well;...*» (Lovecraft, 1922: 12).

4. Дієслова *remember* та *forget* передбачають, що суб'єкт в реченні є обов'язковим для дієслова: «*I shall never forget that hideous summer sixteen years ago, when like a noxious afrite from the halls of Eblis typhoid stalked leeringly*

through Arkham.» (Lovecraft, 1922: 4). Такі дієслова служать м'якими тригерами пресупозиції, адже навіть залишивши конструкцію «I shall never forget» поза межами речення, вся інформація, що подається після передбачає, що це і є спогад автора, незалежно від того, буде використано дієслово *forget* чи ні.

5. Слова, що вказують на приналежність суб'єкту до певного класу. Наприклад, *madame* або *sir* часто вказують на стать суб'єкту. До цієї підгрупи можна також віднести присудки різних типів в реченні, наприклад слово *widower* в значенні «вдівець». Розглянемо приклад використання слова *sir*: «Major Sir Eric Moreland Clapham-Lee, D.S.O., was the greatest surgeon in our division, and had been hastily assigned to the St. Eloi sector when news of the heavy fighting reached headquarters.» (Lovecraft, 1922: 16). *Sir* є м'яким тригером – його використання не впливає на контекст, адже його оточують інші тригери, що мають більш радикальне значення у визначенні статі підмету речення (наприклад, чоловіче ім'я *Eric*).

6. Такі сполучники, як *before*, *after*, *since* та інші, що вказують на час: «After a number of calculations West decided that it represented some secret chamber beneath the tomb of the Averills, where the last interment had been made in 1768.» (Lovecraft, 1922: 19). Завдяки сполучнику *after* можливо передбачити порядок дій. Даний тригер є жорстким, адже він передбачає причинно-наслідковий зв'язок подій у реченні.

7. Прислівники способу дії, як наприклад *quickly* або *slowly* (Abbott, 2000): «They had organised the quest with care, keeping in touch by means of volunteer telephone stations, and when someone in the college district had reported hearing a scratching at a shuttered window, the net was quickly spread.» (Lovecraft, 1922: 7). Використовуючи такі прислівники, читач або слухач може передбачити інтенсивність виконуваної дії. Проте поняття швидкості є відносним для кожного окремо взятого контексту. У даному випадку *quickly* не є контекстно зумовленим тригером, а отже, може виконувати функції м'якої пресупозиції.

8. Розщеплене речення (Delin, 1995): «It was West who first noticed the falling plaster on that part of the wall where the ancient tomb masonry had been covered up.» (Lovecraft, 1922: 7). Така конструкція вказує на те, що існує *хтось*, хто помітив шматок гіпсу, який відпав від стіни. Вона в будь-якому випадку є контекстно зумовленою, а отже виконує функції жорсткого тригеру.

9. Слова на позначення кількісних відношень, наприклад, *many*, *all*, *some* та інші (Abusch and Rooth, 2000): «Through the fevered town had crept a curse which some said was greater than the plague, and which some whispered was the embodied daemon-soul of the plague itself.» (Lovecraft, 1922: 7). *Some* є м'яким тригером, адже воно не впливає на контекст і завдяки ньому неможливо визначити ні точну кількість ні взагалі про кого саме іде мова.

10. Визначена дескрипція в значенні «той єдиний»: «It was here that he first came into conflict with the college authorities, and was debarred from future experiments by no less a dignitary than the dean of the medical school himself.» (Lovecraft, 1922: 1). Вказується на те, що в медичній школі є свій унікальний декан – саме унікальність робить тригер жорстким.

11. Імена (van der Sandt, 1992): «Of Herbert West, who was my friend in college and in after life, I can speak only with extreme terror.» (Lovecraft, 1922: 1). Отже, *Herbert West* існує (у просторі твору) і його ім'я виконує функцію жорсткого тригеру.

Вищезазначені та подібні слова та конструкції називаються тригерами пресупозиції, але не обмежуються даними прикладами.

Як правило, лексичні одиниці, що мають схоже значення в різних мовах, слугують тригерами для однієї й тієї самої пресупозиції, наприклад, дієслова, як *stop* та *start*, мають однакову пресупозицію в різних мовах. Це свідчить про те, що діє загальний принцип, який певним чином виводить пресупозицію із предмету повідомлення. Однак наразі не існує єдиної теорії про те, як саме створюються пресупозиції (припущення).

Також у деяких випадках пресупозиції не передбачаються із предмету повідомлення. Наприклад, такий тригер як *also* не обов'язково має відношення до предмету повідомлення. А дієслова *come* та *go* мають незначну різницю у значенні своїх пресупозицій (Sudo, 2016: 5-6).

Зі збільшенням кількості аргументів на користь чіткішого розрізнення варіантів між пресупозиціями їх стає важче сприймати як єдиний цільний природний клас. На думку деяких дослідників, непослідовність поведінки тригера призвела до чогось на кшталт кризи ідентичності пресупозиції, що була згадана ще до того, як Беер та Лікан (Böer & Lysan, 1976) описали семантичну пресупозицію *міф*. Карттунен (Karttunen, 2016), із жалем роздумує про стан даного питання, заявляючи, що *справжній зоопарк* тригерів, які були покладені в одну і ту ж передбачувану клітку, ніколи не повинні вважатись одним і тим самим видом. Зрештою, для того, щоб або врятувати уніфіковане поняття пресупозиції, або ж аргументувати існування класичних теорій про відмову від можливості єдиного поняття пресупозиції, це питання стало надзвичайно актуальним для лінгвістів на меті якого є розуміння, як тригери змінюються і чому стає важливим створення систематичної емпіричної роботи, для пошуку доказів міжлінгвістичних варіацій та розробки методів експериментальної перевірки пресупозицій у різних теоріях (Stanford Encyclopedia of Philosophy, 1920).

4. Висновки

Дослідження пресупозиції ніколи не втрачає своєї актуальності і потребує подальших експериментальних досліджень. У нашій роботі ми зробили спробу розділити тригери на «м'які» та «жорсткі» в межах твору жахів «*Herbert West – Reanimator*». На нашу думку, м'яка пресупозиція є логічним наслідком, що виникає із альтернативних конструкцій, при цьому не маючи значного впливу на контекст. Водночас як жорстка пресупозиція не може бути умовною і не «призупиняє» своє функціонування, маючи прямиий вплив на контекст. Розгляд різних конструкцій (наприклад, фактичних предикатів, прислівників способу дії, розщеплених речень тощо) вказує на

те, що залежність від контексту кожного окремого тригера є прямою і дане питання потребує більш детального розгляду. Чим чіткіше розмежовуються різні види тригерів, тим складнішою стає проблема окреслення меж тригерів пресупозиції як класу. Питання функціонування тригерів у текстах різних жанрів має бути розглянуто більш ґрунтовно, а тому не втрачає своєї перспективності на майбутнє.

Література:

1. Abbott B. Presuppositions as nonassertions. *Journal of Pragmatics*. 2000. Vol. 32(10). P. 1419–1437.
2. Abrusan M. Predicting the presuppositions of soft triggers. *Linguist and Philos.* 2012. Vol. 34. P. 491–535. URL : <https://doi.org/10.1007/s10988-012-9108-y> (дата звернення: 10.01.2021).
3. Abusch D. Lexical alternatives as a source of pragmatic presuppositions. *Proceedings of SALT XII*. 2002. P. 1–20.
4. Abusch D., Mats R. Empty-domain effects for presuppositional and non-presuppositional determiners. *Current Research in the Semantics/Pragmatics Interface*. 2004. Vol. 11. P. 7–27.
5. Abusch D. Factivity in exclamatives is a presupposition. *Studia Linguistica*. 2010. Vol. 64(1). P. 141–157.
6. Böer S. E., Lycan W. G. The myth of semantic presupposition. *Working Papers in Linguistics*. 1976. Vol. 21. P. 1–90.
7. Delin J. Presupposition and shared knowledge in it-clefts. *Language and Cognitive Processes*. 1995. Vol. 10(2). P. 97–120.
8. Jayez J., Mongelli V., Reboul A., Van Der Henst J.-B. Weak and strong triggers. *Experimental perspectives on presuppositions*. 2014. P. 173–193.
9. Karttunen L. Presupposition: What went wrong? *Semantics and Linguistic Theory*. 2016. Vol. 26. P. 705–731.
10. Lovecraft H. P. Herbert West – Reanimator. *Home Brew*. 1922. Vol.
11. Oualif M. Presupposition: A Semantic or Pragmatic Phenomenon? *Arab World English Journal*. 2017. Vol. 8 (3). <https://doi.org/10.24093/awej/vol8no3.4> (дата звернення: 10.01.2021).
12. Sudo Y. Presupposition. *Eastern Generative Grammar (EGG)*. 2016.
13. Romoli J. The presuppositions of soft triggers aren't presuppositions. *Semantics and Linguistic Theory*. 2011. Vol. 21. P. 236–256.
14. van der Sandt R. Presupposition projection as anaphora resolution. *Journal of Semantics*. 1992. Vol. 9. P. 333–377.
15. Schwarz F. *Experimental perspectives on presuppositions*. Studies in Theoretical Psycholinguistics. 2014. Vol. 45.
16. Simons M. On the conversational basis of some presuppositions in Hastings. *Proceedings of Semantics and Linguistics Theory*. 2001. Vol. 11. P. 431–448.
17. Stanford Encyclopedia of Philosophy. *Presupposition*. 2021. URL : <https://plato.stanford.edu/entries/presupposition/> (дата звернення: 10.01.2021).

References:

1. Abbott, B. (2000). Presuppositions as nonassertions. *Journal of Pragmatics*, 32(10), 1419–1437.
2. Abrusan, M. (2012). Predicting the presuppositions of soft triggers. *Linguist and Philos*, 34, 491–535. <https://doi.org/10.1007/s10988-012-9108-y>
3. Abusch, D. (2002). Lexical alternatives as a source of pragmatic presuppositions. *Proceedings of SALT*, 13, 1–20.
4. Abusch, D., Mats, R. (2004). Empty-domain effects for presuppositional and non-presuppositional determiners. *Current Research in the Semantics/Pragmatics Interface*, 11, 7–27.
5. Abusch, D. (2010). Factivity in exclamatives is a presupposition. *Studia Linguistica*, 64(1), 141–157.
6. Böer, S. E., Lycan, W. G. (1976). The myth of semantic presupposition. *Working Papers in Linguistics*, 21, 1–90.
7. Delin, J. (1995). Presupposition and shared knowledge in it-clefts. *Language and Cognitive Processes*, 10(2), 97–120.
8. Jayez, J., Mongelli, V., Reboul, A., & Van Der Henst, J.-B. (2014). Weak and strong triggers. *Experimental perspectives on presuppositions*, 173–193.
9. Karttunen, L. (2016). Presupposition: What went wrong? *Semantics and Linguistic Theory*, 26, 705–731.
10. Lovecraft, H. P. (1922). Herbert West – Reanimator. *Home Brew*.
11. Oualif, M. (2017). Presupposition: A Semantic or Pragmatic Phenomenon? *Arab World English Journal*, 8 (3). <https://doi.org/10.24093/awej/vol8no3.4>
12. Sudo, Y. (2016). Presupposition. *Eastern Generative Grammar (EGG)*.
13. Romoli, J. (2011). The presuppositions of soft triggers aren't presuppositions. *Semantics and Linguistic Theory*, 21, 236–256.
14. van der Sandt, R. (1992). Presupposition projection as anaphora resolution. *Journal of Semantics*, 9, 333–377.
15. Schwarz, F. (2014). *Experimental perspectives on presuppositions*. Studies in Theoretical Psycholinguistics, 45.
16. Simons, M. (2001). On the conversational basis of some presuppositions in Hastings. *Proceedings of Semantics and Linguistics Theory*, 11, 431–448.
17. Stanford Encyclopedia of Philosophy. (2021) *Presupposition*. Retrieved January 10, 2021, from <https://plato.stanford.edu/entries/presupposition/>

Стаття надійшла до редакції 15.01.2021
The article was received 15 January 2021